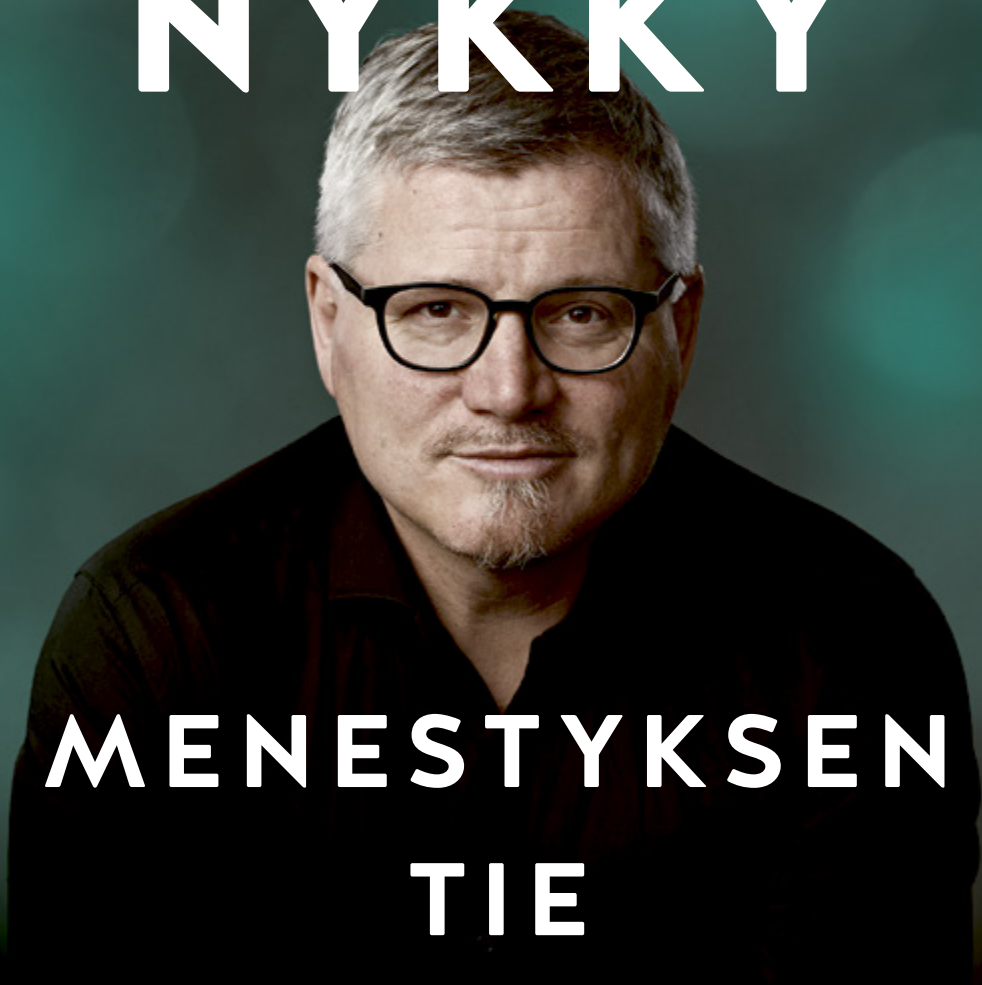

OSKARI SAARI

PETTERI NYKKY

MENESTYKSEN
TIE

W S O Y

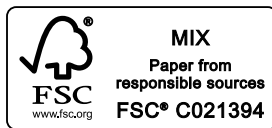
OSKARI SAARI

Petteri Nykky

Menestyksen tie

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Teos pohjautuu kirjaan
Alkemisti – Petteri Nykyn tarina (Helsinki-kirjat 2011)
Copyright © Oskari Saari, Petteri Nykky ja WSOY 2020

ISBN 978-951-0-45350-6

PAINETTU EU:SSA

SISÄLLYS

Lukijalle	7
Hahnin aivomyrsky	11
Petteri	16
Valmentajaksi	19
Muutos	29
Flow	35
Seppo	39
Lokki Joonatan	42
24-7-365	52
Kivellä	55
Arvojohtaja	59
Tanssi kuin dervissi	67
Puolustuksesta hyökkäykseen	74
Valintakriteerit pelaajilta	78
Pakarat verillä	80
Liikennevalot	86
Prinsvillan ja Iwo Jima	90
Tukistus	97
Toipuminen	109
Peik	116
Samu	120
Tummat pilvet	124
Pata jäässä	128
Flowsta läsnäoloon	132
Ultimaatumi	143
Tjäreborg	146
Leirit	149
Älä rakastu pieniin pokaaleihin	153

Voimaa valosta	158
Kisat	163
Kirput ja elefantit	169
Sattuman yläpuolelle	187
Mestaruustakuut	190
Ihanasti rempallaan	193
Pyramidi	198
Kehityskeskustelu Woodenin kanssa	209
Tuhkaa ilmassa	212
Synninpäästo ja mielenrauha	216
Arki ja unelmat	221
Kenraaliharjoitus	229
Levolliset soturit	231
Valinnat	236
Pyramidit	240
Lahko	244
Runoilla finaaliin	249
Kaatuminen	265
Turhapuron jäähyväiset	268
Kulttuurin murros	271
Nykyin ikiliikkuja	280
Pienet asiat – kisavuosi	284
Kotikisat	288
Välirä	294
16 prosenttia	304
Karu yllätys	307
Mädät omenat	314
Alkemistin paluu	317
Farkkusaarnaaja	324
Tuhatvuotinen joukkue	330
Voipaketit	348
Vanhukset ja grit	356
Hyökätä vai puolustaa? Nykyin pelitapa	365
Saunaporukka	369
Välirikisat	374

LUKIJALLE

TÄMÄN KIRJAN ensimmäinen versio, *Alkemisti – Petteri Nykyn tarina* (Helsinki Kirjat 2011), ilmestyi yhdeksän vuotta sitten. Silloin arvelin kertoneeni Petteri Nykyn tarinan Suomen maajoukkueen päävalmentajana loppuun saakka, mutta olin väärässä. Nykky sai lähteä kahden mestaruuden jälkeen, mutta vastoin todennäköisyyksiä ja omaa uskomustaan hän palasi tehtävään vuonna 2017. Kotikisojen lähestyessä on hyvä hetki päivittää tarina ajan tasalle, mutta kirjan julkaisemiseen on toinenkin hyvä syy.

Nykky on poikkeuksellinen johtaja ja valmentaja. Hän on ytimeltään erilainen kuin kovin moni muu, ja kenties siksi hän on saavuttanut myös erilaisia tuloksia. Kolme maailmanmestaruutta puhuu puolestaan, ja nimenomaan Nykyn tapa valmentaa ansaitsee tulla kerrotuksi.

Tutustuin Petteri Nykkyyyn 1990-luvun lopussa ollessani itse nuori liigaerotuomari. Nykky valmensi tuolloin Happeen joukkuetta Salibandyliigassa. Ensimmäisessä kohtaamisessamme kaukalon laidan yli ei vaihdettu kauniita sanoja tai filosofisia ajatuksia. Lyhyesti sanottuna: lähtökohdat ystävyydelle eivät olleet parhaat mahdolliset.

Vuosien varrella tuttavuus on kuitenkin syventynyt hyväksi ystävyudeksi. Käännekohtana pidän kahta Euroopan Cupin tur-

nausta 2000-luvun puolivälissä. Sain nähdä lähietäisyydeltä, miten Nykky työskentelee. Intohimo ja paneutuminen omaan työhön ja joukkueeseen tekivät minuun suuren vaikutuksen. En ollut enkä sen koommin ole nähnyt niin läheltä mitään vastaavaa.

Vuonna 2019 Nykky pyysi minua toistamiseen Suomen maajoukkueen joukkueenjohtajaksi. Ensimmäisellä kerralla elämäntilanteeni ei antanut periksi ja jouduin kieltäytymään, mutta nyt suostuin ja sisäpiirissä viettämäni puolitoista vuotta on ollut tämän kirjan kannalta korvaamatonta aikaa.

Petteri Nykyn valmennusfilosofiassa näkyvät vahvasti legendaaristen koripallovalmentajien Phil Jacksonin ja John Woodenin ajatukset. Wooden ja Jackson ovat olleet Nykylle esikuvia, joiden ydinajatuksia hän on onnistuneesti soveltanut omaan tapansa valmentaa.

Tämä kirja kertoo kuitenkin Petteri Nykystä. Vaikka jokaisella valmentajalla on esikuvansa, ei kukaan voi kopioida toisen ajatuksia suoraan. Itse työ, valmentaminen, on tehtävä itse, oman persoonan kautta. Siinä Petteri Nykky on onnistunut.

Nykyn johtamistapa lähes häivyttää hänet itsensä. Se kiteytyy mainiosti Lao-Tsen aforismiin: »Kun parhaiden johtajien työ on tehty, ihmiset sanovat: me teimme sen itse!»

Alkemisti oli ensimmäinen yritys kertoa siitä, miten Petteri Nykky valmentaa, mutta käsillä oleva kirja on tarkempi tutkielma Nykystä ja hänen metodistaan. Metodista, jota ei ole helppo pukea sanoiksi, mutta joka todellakin ansaitsee yrityksen.

Kirjoitin *Alkemistin* esipuheessa vuonna 2011 näin:

»Kaksi perättäistä mestaruutta olivat kova juttu, mutta niitä paljon merkittävämpi asia on tapa, jolla kultamitalit voitettiin. Petteri Nykyn päävalmentajakaudella maajoukkueen toiminta muuttui lopullisesti kilpaurheilusta huippu-urheiluksi. Menes-

tyksen eteen tehtiin hirvittävä määrä työtä. Haluttiin nousta satuman yläpuolelle.

Tärkein syy tämän kirjan kirjoittamiseen on filosofia, jonka mukaan Nykyn maajoukkue teki töitä. Omalla johtamistavallaan Nykky vapautti suomalaisen joukkueen tappion pelosta ja ohjasi keskittymisen tuloksen sijasta työntekoon.

Kahden maailmanmestaruuden voittaminen ei ollut sattuman oikku marginaalilajissa, vaan vallankumous suomalaisessa tavassa johtaa ja valmentaa. Siinä sivussa sai kyytiä myös perinteinen käsitys suomalaisesta miehestä ja urheilijasta. Monelle voi olla yllätys, millaisia asioita pelaajat pohtivat maajoukkueilleillä.»

Tämä kaikki on vuonna 2020 edelleen totta. Uskon kuitenkin, että viimeisen yhdeksän vuoden aikana itselleni on muodostunut tarkempi käsitys tuosta vallankumouksesta ja siitä mihin se perustui: radikaaliin luottamukseen. On Petteri Nykystä tai salibandystä mitä mieltä hyvänsä, Nykyn käsitys siitä, miten ihmisen ja joukkueen voi vapauttaa tavoittamaan todellisen potentiaalinsa ansaitsee tulla kerrotuksi. Omasta mielestäni siitä voi ottaa oppia jokainen, niin valmentaja, pelaaja, johtaja kuin alainen.

Ystävyys on vaikea lähtökohta kirjalle. Olen yrittänyt kertoa Petteri Nykyn tarinan kaunistelematta ja siihen mitään lisäämättä. Se, että Petteri on mielestäni hyvä jätkä, epäilemättä silti näkyy.

Kaiken A ja O tämän kirjan synnyssä ovat olleet erinomaiset haastateltavat, jotka ovat paitsi antaneet aikaansa myös olleet henkilökohtaisistakin asioista todella avoimia. Kiitos kaikille, jotka ovat halunneet olla avuksi.

Kiitos Mika Kohonen, Tero Tiitu, Nico Salo, Jussi Piha, Tatu Väänänen, Matthias Hofbauer, Mikael Järvi, Peik Salminen, Jussi Jäntti, Samu Kuitunen, Hexi Arteva, Seppo Pulkkinen, Heikki

Luukkonen, Jari Oksanen, Markku Huoponen, Joel Siltanen ja te kaikki muut, jotka teitte tästä kirjasta paremman. Mahdollisista kirjaan jääneistä virheistä tai epätarkkuuksista ette ole vastuussa.

Rengossa laiturin nokassa 20.6.2020

Oskari Saari

HAHNIN AIVOMYRSKY

— **P**AINA NYT PERKELE sitä nilkkaa suoraksi, että ehditään.

Petteri Nykky kommentaa E-sarjan Mercedesen kuskin paikalla istuvaa Juha Jänttiä. On toukokuun 24. päivä 2004. Suomen salibandymaajoukkue on edellisenä päivänä voittanut MM-kisojen pronssiottelussa Sveitsin nihkeästi rangaituslaukauskisan jälkeen.

Nykky, Jäntti ja pelkääjän paikalla hikoillen karttaa lukeva Hexi Arteva ovat olleet MM-kisoissa maajoukkueen valmennuksen apujoukkoina. Pronssiottelun jälkeiset jälkipelit venähtivät aamuneljään. Normaalien ruokajuomien sijaan kolmikko keskittyi päätöskaronkassa keskustelemaan pelaajien kanssa. Maajoukkueen tuleva valmennus oli aloittanut työnsä kirjaimellisesti heti edellisen turnauksen päättyttyä.

Edellisenä iltana pronssiottelun ratkettua YLE:n selostaja Mikko Hannula ja kommentaattori Jari-Petri Anttila vakuuttivat pronssin maistuvan hyvältä. Todisteeksi pelaajat saivat lähikuvissa puristetuksi kasvoilleen hymyntapaisen.

Tosiasiasa pronssissa oli pettymyksen ja huolen sivumaku. Suomi hävisi kisojen alkusarjassa Sveitsille ja sai välierissä vastansa Ruotsin. Tuon pelin tarina oli suomalaiselle palloilujoukkueelle ikävän tuttu. Suomi oli MM-historiassa kenties ensimmä-

mäistä kertaa 50 minuutin ajan pelillisesti Ruotsia parempi. Upea peli, mutta tappio ja matka pronssipeliin.

Pronssiottelussa Suomi sai uudestaan vastaansa Sveitsin. Peli oli jatkoajalla tilanteessa 7–7, kun Nykky näki pallon jo käyneen Suomen maalissa ja paiskasi katsomovalmentajan luurit pöytään. Tuomarit näkivät kuitenkin toisin. Peli jatkui, ja lopulta rankka-reilla Suomen taitavat yksilöt Janne Tähkä, Mika Kohonen, Tero Karppanen ja Kari Koskelainen estivät täydellisen mahalaskun.

Nykn, Jäntin ja Artevan oli ollut tarkoitus lähteä Zürichistä kohti Frankfurtin lähellä sijaitsevaa Hahnin lentokenttää aamukahdeksalta, mutta ylitiukasta aikataulusta oltiin jo lähtiessä myöhässä lähes tunti. 465 kilometrin matkasta oli takana valtaosa, kun yhtäkkiä eteen avautui punainen valomeri. Peltikolarin aiheuttamat jonot olivat kilometrien mittaiset.

– Stau. Ei jumalauta. Kierretään tää, Arteva ehdottaa.

– Jussi, seuraavasta ylös ja pienempiä teitä eteenpäin.

Autobahn vaihtuu pienempään ränniin ja nopeusmittarin neula putoaa ensimmäistä kertaa Zürichin jälkeen alle kahdensadan. Arteva yrittää väsyneillä silmillään lukea karttaa. Ohjeita sinkoilee, kunnes vihdoinkin kartturi kommentaa kuskin kääntämään auton takaisin moottoritielle. Kaikki hyvin. Paitsi että maisema on kovin tutun oloinen.

– Hexi hei, eiks me just tästä lähdetty?

20 kilometrin sakkokierros maksoi liikaa aikaa. Loimottavia jarruvaloja tuijottaessaan maajoukkueen tuleva johtoryhmä ymmärtää, että koneeseen ei enää ehditä.

Viimeinen yritys tuo vain lisää harmin aihetta varsinkin Artevalle, joka joukkueenjohtajan luonteellaan haluaisi, että kaikki toimii kuten aikataulussa lukee. Ryhmä katselee vuokramersun ikkunasta, kun Ryanairin lento Tampereelle suhahtaa taivaalle.

Uutta lentoa ei samalle päivälle enää löydy. Nykky, Jäntti ja Arteva kuittaavat läheisestä marketista litran pullon Jägermeis-

teria ja päättävät majoittua yöksi Hahniin, joka ei varsinaisesti ole Pariisiin tai New Yorkin kaltainen sykkivä metropoli.

Vaikka Yhdysvaltojen ilmavoimien tukikohta poistui kaupungista jo kymmenen vuotta aiemmin, on kuin viimeiset muuttolaatikat olisivat vasta lähteneet. Hylättyjen kauppojen ikkunoissa markkinoidaan tuotteita jenkkisotilaille. Yksi hotelli kuitenkin löytyy ja sieltä huone, jota myyntihenkisinkin kiinteistönvälittäjä kuvailisi korkeintaan askeettiseksi.

Se, mitä tuossa kolmen hengen huoneessa tapahtui seuraavien tuntien aikana, jäi tulevan päävalmentajan mieleen lähtemättömästi. Kymmenen tunnin aikana hahmottui Nykyn maajoukkueen tarinan aikataulu ja runko, joka piti jälkeensä katsottuna hämmentävällä tavalla kutinsa aina Helsingin kisoihin 2010 asti.

Jos maajoukkueen uuden johtoryhmän ensimmäinen yhteinen palaveri olisi pidetty vaikka vain muutama päivä myöhemmin, voi olla, että suunnitelma ei olisi dokumentoitunut samalla tarkkuudella. Nyt edellisen viikon MM-kisojen tapahtumat velloivat vielä koko kolmikon mielessä.

Suunnitelma, joka oli tähän asti elänyt intuitiivisella tasolla vain Nykyn päässä, putoili sana kerrallaan fläppitaulun paperille. Harakanvarpaat olivat kuin hullun kynästä, mutta käsialalla ei ollut väliä. Ne, jotka saivat selvää, näkivät maajoukkueen uuden suunnan.

Vuoden 2006 Tukholman kisojen ensimmäiseen otteluun on aikaa 727 päivää, lähes tasan kaksi vuotta. Nykyn johtama trio aloittaa tunnustamalla tosiasiat: Suomi on MM-pronssijoukkue. Jos tavoite on voittaa kultaa, on töitä tehtävä kauhea määrä. Nykky ei halunnut jättää sattumalle sijaa, toivoa, että seuraavissa kisoissa yksittäinen ottelu kääntyy Suomelle. Hän halusi pelata todennäköisyyksillä. Hän halusi, että Suomen maajoukkue on valmisteltu kisoihin parhaiten kaikista joukkueista.

Nykky puhuu tiimityöstä ja tarkoittaa sillä niin valmennusta kuin pelaajia. Hän haluaa lähestyä joukkueen rakentamista yksilöiden erilaisten ja toisiaan täydentävien vahvuuksien kautta. Oikeat ihmiset oikeille paikoille sekä valmennukseen että pelaamaan kokoonpanoon.

Päävalmentaja kirjoittaa paperille koripallovalmentaja Phil Jacksonin lausahduksen »Surrendering the me for the we». Jokaisen joukkueeseen kuuluvan on uhrattava itsensä joukkueen eteen, tuotava paras itsensä joukkueen käyttöön.

Syntyy ajatus 22 kuukauden työhönottohaastattelusta. Perusteellisesta prosessista, jonka avulla halutaan selvittää, että joukkueeseen valikoituvat juuri oikeat pelaajat. Valmennus haluaa alusta asti kasaan noin 30 pelaajan ryhmän, josta he toivovat löytävänsä kaikki kisapelaajat. Ruotsin etumatka on uuden päävalmentajan mielestä sen verran suuri, että rinkiä ei voi pitää liian laajana. Joukkue pysyisi tässä koossa kisoja edeltävään leiritykseen asti, jolloin sitä kavennettaisiin noin 24 pelaajaan. Aiempina vuosina osa joukkueesta oli selvillä jo kuukausia ennen kisoja.

Ydinryhmän ulkopuoleltakin olisi mahdollista nousta kisoihin, mutta optimitalanne olisi Nykyn mielestä, että ryhmä olisi alusta asti melko hyvin kasassa ja toisaalta niin, että jokainen pelaaja saisi tehdä paikkansa eteen töitä loppuun asti.

Hahnin hotellihuoneen seinille ripustettaville ensimmäisille papereille piirtyy tavoite: »Guld i Globen», Curt Lindströmin jääkiekkomaajoukkueen kanssa lanseeraama virke, jonka Nykky oli puolihuolimattomasti lipsauttanut YLE:n haastattelussa kisojen aikana. Maailmanmestaruus Globenissa 2006 olikin ainoa ajateltavissa oleva tavoite. Keinot, jolla tavoitetta kohti pyritään, kirjautuvat fläppitaulun seuraaville sivuille.

Puidaan joukkueen rakentamisen logiikkaa ja aikataulua, kokoontumisten määriä ja harjoitusten kulkua. Spiraalin lailla suunnitelma pureutuu yhä tarkempiin yksityiskohtiin.

MM-kisojen otteluohjelma vastustaja vastustajalta: »Key game: Tšekki.»

Paperille hahmottuu Suomen joukkueen pelitapa, pelikirjan raakaversio, viidellä viittä vastaan -peli ja kaikki mahdolliset erikoistilanteet. Takavuosina maajoukkueen pelikirja oli Nykyn mielestä ollut lähes yhtä kuin joukkueen tapa karvata.

Valmennuskolmikko hahmottelee maajoukkueen pelaajarin kiä ja sen tulevaa kapteenistoa. Paperilla on seitsemät nimikirjaimet, joista kolmet vedetään aamuyöllä yli. Jäljelle jäävät juuri ne nimet, jotka myös kantoivat kapteenien vastuun Tukholmassa kaksi vuotta myöhemmin: Jaakko Hintikka, Jari-Pekka Lehtonen, Mikael Järvi ja Vesa Punkari. Mika Kohonen, Tero Tiitu ja Henri Toivoniemi jäävät suunnitelmissa ulos kapteenistosta.

Aamuyön ensimmäisinä tunteina sanat käyvät vähiin. Arteva nukahtaa. Tuntikausiin Nykky ja Jäntti eivät vaihda sanaakaan, edes katseet eivät juuri kohta. Nykky piirtää ja kirjoittaa. Jäntti katsoo kädet puuskassa taustalla ja käy aika ajoin tekemässä omia lisäyksiään papereihin. Välillä päävalmentaja käy »merillä» kuten hänen pohdintataukojaan hotellihuoneen parvekkeella alettiin kutsua, ja palaa takaisin entistä vimmaisempana.

Yksi kerrallaan paperit teipataan huoneen seinälle. Ajatuksia on enemmän kuin teippiä. Viiden sentin riekaletta revitään yhä pienempiin palasiin, kunnes kaikki laput ovat seinällä. Tilanteessa on symboliikkaa: maajoukkueen kunnianhimon ja käytettävissä olevien resurssien epäsuhta on tulevina vuosina yksi Nykyn suurimmista päänsäryistä.

Näihin papereihin Nykky palaisi päävalmentaja-aikanaan usein. Ne kulkivat hänen mukanaan jokaisella maajoukkue-matkalla ja niistä hän tarkisti aika ajoin, eteneekö suunnitelma aikataulussa.

Lopulta aamukahdeksalta seinälle on liimattu yhteensä 34 arkkia. Maajoukkueelle koitti muutoksen aika.

PETTERI

HUHTIKUUN 10. PÄIVÄNÄ vuonna 1965 Lappeenrannan Lauritsalassa syntynyt poika olisi voinut saada elämäänsä helpommatkin lähtökohdat. Petteri kasvoi seitsemänvuotiaaksi asti lastenkodissa, kunnes hän vuonna 1972 sai kodin Leo ja Lyyli Nykyn luota. Työteknikko Leo ja kaupan kassana työskennellyt Lyyli tarjosivat Petterille parhaan mahdollisen kodin.

Petteri sai perinteisiä suomalaisia arvoja kunnioittavan kasvatuksen. Isänmaallisuus, ahkeruus ja rehellisyys ovat asiat, joiden opettamisesta Petteri on vanhemmilleen kiitollinen. Työläisperheen lapsi oppi ahkeruuden merkityksen jo nuorena. Viisivuorotyötä tehnyt Leo-isä oli tässä oiva opettaja. Joutsan mökillä myös Petteri sai monet kesät työskennellä »maarenkinä», kuten hän itse sanoo.

Petterin innostus urheilemiseen syntyi jo ennen kuin hän oli tavannut vanhempansa. Hän nousi luistimille aivan pienenä ja oli noin kolmevuotias pelatessaan ensimmäistä kertaa jääkiekkoa lastenkodin takapihan kaukalossa.

Myöhemmin vanhempien kärsivällisyys oli koetuksella Petterin urheiluharrastusten kanssa. Jääkiekkoa hän pelasi teinikäiseksi asti, muuten lajit vaihtuivat vanhempien mielestä turhan tiheään.

Jääkiekon ohella lajivalikoimaan kuuluivat juoksulajit, piituushyppy ja erityisesti seiväshyppy, joka oli yleisurheilulajeista vahvin. Kilpailuissa parhaaksi tulokseksi jäi 430, harjoituksissa Nykky kertoo hypänneensä 450.

Petteri jäi 15-vuotiaana mopolla auton alle ja loukkasi lonkansa ja selkänsä niin pahoin, että joutui pitämään seiväshypyn kaltaisista lajeista lähes kolmen vuoden tauon. Sairaalaan hän ei suostunut menemään, vaan arveli paranevansa itsestään.

Jääkiekko jäi nykkymäisestä syystä: hän koki tulleen väärin kohdelluksi. SaiPan juniorijoukkueen silloinen valmentaja ei päästänyt Petteriä pelaamaan, vaikka tämä omasta mielestään selvästi kuului pelaavaan kokoonpanoon. Petteri ei pitänyt itseään joukkueen parhaana pelaajana, mutta koki valmentajan suosivan oman kylän poikia, joista osa oli Petterin silmissä lähes luistelutaidottomia. Se soti Nykyn oikeustajua vastaan niin rajusti, että ollessaan katsomassa erästä SaiPan miesten ottelua hän kävi paiskaamassa pelipaitansa valmentajan naamalle.

– Piä paskas, jos tää touhu on tällaista.

Siihen jäi jääkiekko.

Petterin yleisurheiluvalmentaja oli jo aiemmin kehottanut tätä jättämään jääkiekon – ja jääkiekkovalmentaja yleisurheilun. Nykky ihmetteli, miksi eri lajien valmentajat ovat omasta lajistaan niin mustasukkaisia. Aloitettuaan itse valmentamisen Nykky oli alusta asti sitä mieltä, että urheilijaa pitää kannustaa harrastamaan mahdollisimman monia lajeja mahdollisimman pitkään. Kun sitten koittaa päivä, jolloin urheilija itse löytää oman lajinsa, ei siihen pidä yrittää puuttua vaan valintaa täytyy tukea.

Nykky on todistanut olevansa tässä asiassa sanojensa mittainen mies. 1990-luvun puolivälin jälkeen hän yritti tehdä Mika Kohosesta – tulevasta tähtisentteristään ja sittemmin viidesti maailman parhaaksi salibandyn pelaajaksi valitusta hyökkääjästä – jääkiekkoilijaa.

Nykky oli nähnyt Kohosen pelaamassa kaukalopalloa ja jääkiekkoa. Hän oli vakuuttunut, että Kohonen on luistimilla vielä parempi kuin tossut jalassa. Nykky mainitsi JYP-legenda Jari Lindroosille, että siinä olisi sentteri, joka muutaman vuoden päästä tekisi liigassa ihan mitä haluaa. Hieman kevyenä kaverina Kohonen olisi tarvinnut Nykyn mielestä vain vuoden pari divarikokemusta alle.

Kiekkoa pitkään harrastanut Kohonen muistaa Nykyn vouthotuksen jatkuneen reilusti 2000-luvun puolelle. Nykky oli intoillut, että nyt aletaan treenata kiekko-ominaisuuksia. Voimaa ja kiloja lisää. Kohonen uskoi, että hänestä olisi voinut tulla kohtuullinen jääkiekkoilija. Halua lajin vaihtamiseen ei vain ollut tarpeeksi.

Vasta vuonna 2004, Sveitsin MM-kisojen alla, Nykky sanoi Kohoselle, että nyt unohdetaan jääkiekko ja aletaan tehdä sinusta salibandyn pelaajaa.

Monen mielestä Kohonen oli jo kohtalaisen hyvä salibandyssä. Hän oli siihen mennessä voittanut kaksi aikuisten arvokisamitalia. Hänet oli valittu Ruotsin liigan vuoden tulokkaaksi sekä vuoden pelaajaksi, ja hän oli voittanut sarjan pistekuninkuuden ja syöttökuninkuuden. Kohosen joukkueet eivät silti olleet juuri menestyneet.

VALMENTAJAKSI

KASVAVA NUORI tarvitsee myös rajat. Vuonna 1983 Nykyn tyttöystävä halusi muuttaa Amerikasta Suomeen Petterin luokse. Leo-isä oli suunnitelmasta eri mieltä.

– Ei varmasti tule mikään mamma tänne sotkemaan sinun koulunkäyntiäsi!

Tyttöystävä oli Petterin tuleva vaimo Cindy. Suomeen Cindy muutti lopulta vuonna 1986, kun Petterin koulunkäynti oli hoidettu kunnolla. Pariskunta oli yhdessä vuodesta 1982 vuoteen 2016, ja heillä on kolme lasta. Nykyisen puolisonsa Mikaelan kanssa Nykky on ollut yhdessä vuodesta 2017 lähtien.

Vuonna 1987 Nykky harkitsi palaavansa jääkiekon pariin päästyään Jyväskylän yliopistoon opiskelemaan kemiaa. Opiskelijakaverit usuttivat häntä kuitenkin yhteiselle sählyvuorolle.

Nykky katseli touhua aluksi ihmeissään. Muoviletkuilla huttettiin reikäistä palloa. Ja hän oli sentään jääkiekkoilija.

Jokin uudessa lajissa kuitenkin puraisi. Nykky huomasi viihtyvänsä sählyturnauksissa, joita kemistiporukka kävi pelaamassa ympäri Suomea. Pelivuorolla alettiin vähitellen myös harjoitella.

Vuonna 1988 Nykyn joukkue voitti turnauksessa ottelunsa kaksinumeroisin luvuin. Jälkeenpäin hänelle kerrottiin, että vastustaja oli salibandyn ykkösdivisioonajoukkue.

– Jumalauta, nythän se on laji löytynyt, Nykky ajatteli ääneen.

Salibandyliigan entinen toimitusjohtaja ja pitkän linjan laji-ihminen Risto Kauppinen muistaa Nykyn erikoisena persoonana jo opiskelua ajoilta. Taitavan hyökkääjän erikoinen tapa teki lähtemättömän vaikutuksen. Nykky selosti omaa peliään. »Ja tosta noin, ja tästä lähtee, ja siellähän se on», Nykky puhisi pelin tiimellyksessä.

Vuonna 1989 perustettiin Liffe, jyvaskyläläinen salibandyseura. Nykky oli innolla mukana kemistiveljien Pasi Pirskasen ja Petteri Niskasen sekä ATK-opiskelijoiden Frans Westerlundin ja Timo Halosen hankkeessa. Tuohon aikaan salibandyseurat olivat usein opiskelijaporukoita ja nimet sen mukaisia. Liffenkin nimen syntyhistoria on tyypillistä opiskelijahuumorina.

Nimi haluttiin vääntää opiskelijoiden illanviettojuoman merkistä. Vaihtoehtoja oli kaksi. Libis olisi kuulostanut liian pahalta, ja niinpä joukkueen nimeksi tuli Liffe. Magyar Fehér Bor oli ilmeisesti liian vaikea taivutettava.

Nykky oli valmentanut jo 1980-luvun alussa seiväshypyssä Matti Viitakoskea, mutta hänen uransa joukkuevalmennuksessa voidaan katsoa alkaneen tuosta hetkestä. Pienessä porukassa pohdittiin, kuka menee milloinkin kentälle. Ryhmän kovaäänisin mies oli Petteri Nykky.

»Akateemisen Liffen» peli oli luovaa. Laji oli uusi – Suomen Salibandyliitto oli perustettu vasta vuonna 1985 – eikä valmiita malleja ollut. Liffen harjoituksissa kokeiltiin muun muassa 1-3-1-karvausta ensimmäisen kerran vuonna 1990.

Kakkosdivisioonasta aloittanut Liffe nousi lyhyessä ajassa mestaruussarjaan, jossa siitä tuli hetkeksi aikaa hissijoukkue. Nykky muistelee, että lähes joka vuosi joukkue oli karsimassa johonkin suuntaan. Liffen tarina kesti kuitenkin vain nelisen vuotta, minkä jälkeen seura kuopattiin. Osaa pelaajista pyydet-

tiin paikalliskilpailija Happeen joukkueeseen. Nykky kuului tähän porukkaan, mutta hänen valintaansa myös vastustettiin. Hyökkääjä otti pelit kuulemma liian tosissaan.

Happeeseen Nykky kuitenkin päätyi ja siellä Pekka Lumelan valmennukseen. Nykky pitää Lumelaa uransa kannalta erittäin tärkeänä valmentajana, vaikka olikin myöhemmin itse potkimassa häntä pois Happeesta.

Lumela oli entinen jääkiekkoilija, ja hän toi Happeeseen kiekon puolelta paljon taktista osaamista: terminologiaa ja teoriaa, jotka auttoivat Nykkyä myöhemmin jäsentämään asioita selkeämmin.

Maajoukkueen tuleva päävalmentaja oli rasittava valmentettava. Aina kun palaverissa käytiin asioita läpi, Nykky kysyi »miksi noin tehdään?». Ei kyseenalaistaakseen, vaan ymmärtäkseen.

Lumelan aika Happeessa loppui vuonna 1998. Joukkue oli aloittanut kauden huonosti: kahdeksasta pelistä koossa oli yksi voitto ja yksi tasapeli. Nuorten pelaajien kärsivällisyys loppui. He halusivat muutosta valmennukseen. Nykky olisi halunnut Lumelan jatkavan, mutta hän meni massan mukana, vaikka valmentaja oli hänen mielestään tehnyt hyvää työtä. Tulokset vain olivat huonoja.

Lumelan lähdettyä Nykystä tuli Happeen pelaajavalmentaja. Huonosti alkaneella kaudella joukkue jäi juuri ja juuri pudotuspelien ulkopuolelle.

Noihin aikoihin Nykky tähtäsi myös golfvalmentajaksi. Hän oli hurahtanut lajiin vaihto-oppilaana USA:ssa vuonna 1982. Perheellä oli polttomoottorilla käyvä Harley Davidson -merkkinen metallinsininen golfauto, joka teki Nykkyyn vaikutuksen. Ensikosketuksen itse lajiin hän sai vaihto-oppilasperheensä äidin mukana paikallisen golfklubin naistenillassa Shenandoah Legion Clubilla.

**HUIPPUVALMENTAJA PETTERI NYKKY TEKI
HÄVIÄJISTÄ VOITTAJIA KESKITTYMÄLLÄ TULOKSEN
SIJASTA MENESTYKSEN PERUSTAN RAKENTAMISEEN.
TÄMÄ KIRJA KERTOO, MITEN SE TAPAHTUI.**

PETTERI NYKKY on syystä saanut lempinimen Alkemisti: häviämään tottunut Suomen salibandymaajoukkue on voittanut hänen johdollaan kultaa jo kolmissa MM-kisoissa. Voitot on tuonut Nykyn metodi, jossa ei keskitytä tulokseen vaan yksilön kokonaisvaltaiseen kasvuun, sisäisen motivaation löytämiseen, yhteisen luottamuksen rakentamiseen ja ihmisen sisällä olevien esteiden poistamiseen.

Olipa kyseessä urheilu, yritystoiminta tai ihmisenä kasvamisen, Nykyn valmennuksesta voi ja kannattaa ottaa oppia. Nykyn esimerkkiä seuraamalla et työskentele enää voiton tai rahan perässä vaan intohimon ja uteliaisuuden siivittämänä. Sinusta tulee Sun Tzun voittava soturi, joka voittaa ensin ja menee sitten taisteluun.

OSKARI SAARI (s. 1975) on toimittaja, TV-tuottaja ja tietokirjailija. Saari tuli suuren yleisön tuntemaksi F1-kilpailujen ja olympiajääkiekon selostajana. Lisäksi hän on toiminut monissa rooleissa salibandyssä. Saari on kirjoittanut jo yli 150 000 kappaletta myyneen *Aki Hintsa – Voittamisen anatomia* -bestsellerin sekä teoksen *Alkemisti – Petteri Nykyn tarina*, jonka laajennettu laitos *Petteri Nykky – Menestyksen tie* on.

Kuva Taavetti Alin

www.wsoy.fi

99.1

ISBN 978-951-0-45350-6